

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-309/21

TC
proti
Európskemu parlamentu

Rozsudok Všeobecného súdu (štvrtá rozšírená komora) zo 7. júna 2023

„Inštitucionálne právo – Právna úprava týkajúca sa výdavkov a príspevkov poslancov Európskeho parlamentu – Príspevok na asistenta poslanca Parlamentu – Vymáhanie vrátenia neoprávnene vyplatených súm – Primeraná lehota – Dôkazné bremeno – Právo byť vypočutý – Ochrana osobných údajov – Článok 9 nariadenia (EÚ) 2018/1725 – Článok 26 služobného poriadku“

- Žaloba o neplatnosť – Fyzické alebo právnické osoby – Záujem na konaní – Potreba existujúceho a súčasného záujmu – Rozhodnutie o čiastočnom späťvzati alebo nahradení napadnutého aktu v priebehu konania – Čiastočné zastavenie konania (Článok 263 ZFEÚ)*
(pozri body 38, 39)
- Európsky parlament – Členovia – Výdavky a príspevky – Príspevok na asistenta poslanca Parlamentu – Kontrola týkajúca sa použitia výdavkov na asistenta poslanca Parlamentu – Dôkazné bremeno (Rozhodnutie predsedníctva Európskeho parlamentu, ktorým sa uplatňujú vykonávacie pravidlá k štatútu poslancov Európskeho parlamentu, článok 33 ods. 1 druhá veta a článok 68)*
(pozri body 49 – 53, 89)
- Rozpočet Európskej únie – Finančné nariadenie – Vymáhanie pohľadávok Únie od tretích osôb – Lehota na zaslanie oznámenia o dlhu – Presnosť právnej úpravy lehoty na zaslanie oznámenia o dlhu dlžníkovi – Zásada primeranej lehoty – Uplatniteľnosť – Absencia (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2018/1046, článok 98 ods. 2 druhá veta)*
(pozri body 61, 62)
- Európsky parlament – Členovia – Výdavky a príspevky – Vymáhanie neoprávnene vyplatených súm – Právo byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré by sa mohlo člena nepriaznivo dotýkať – Žiadosť o oznámenie informácií potrebných na vyjadrenie pripomienok – Zahrnutie*

(Charta základných práv Európskej únie, článok 41 ods. 2)

(pozri body 89, 90)

5. *Európsky parlament – Členovia – Výdavky a príspevky – Vymáhanie neoprávnene vyplatených súm – Právo byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia, ktoré by sa mohlo člena nepriaznivo dotýkať – Žiadosť inštitúcie o pripomienky týkajúce sa informácií, ktoré člen nemá k dispozícii – Záruka užitočného a efektívneho účinku práva byť vypočutý – Rozsah – Právo na oznámenie informácií členovi – Zahrnutie – Podmienka – Vyváženie medzi právom na ochranu osobných údajov a právom byť vypočutý*
(Charta základných práv Európskej únie, článok 41 ods. 2; nariadenie Európskeho parlamentu a Rady 2018/1725, článok 9)

(pozri body 112 – 117)

Zhrnutie

Rozsudkom zo 7. marca 2019, L/Parlament¹, Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Európskeho parlamentu o vypovedaní zmluvy akreditovaného asistenta poslanca L (ďalej len „AAP“), akreditovaného na účely asistencie TC, žalobcovi, európskemu poslancovi, vzhľadom na narušenie vzťahu dôvery z dôvodu, že nedodržel pravidlá týkajúce sa povolení na výkon externých činností. Všeobecný súd totiž konštatoval, že zo skutočností uvedených v spise vyplýva, že žalobca nielen vedel o externých činnostiach AAP, ale že okrem iného boli tieto činnosti dôsledkom jeho priamej iniciatívy.

V nadväznosti na tento rozsudok generálny tajomník Parlamentu informoval žalobcu o začatí konania o vymáhaní vrátenia neoprávnene vyplatených súm,² pokiaľ ide o asistenciu poslancovi, ktorú žalobcovi poskytol AAP. Tým istým listom žalobcu vyzval, aby v lehote dvoch mesiacov predložil pripomienky a dôkazy s cieľom vyvrátiť predbežné závery Parlamentu o externých činnostiach, ktoré vykonával AAP, a aby preukázal, že AAP skutočne vykonával funkciu akreditovaného asistenta poslanca. Žalobca v odpovedi zaslal Parlamentu pripomienky a doplňujúce dôkazy, pričom požiadal Parlament o niekoľko dokumentov a informácií týkajúcich sa osobného spisu AAP, o kópie korešpondencie, ktorú si vymenil so zástupcami Parlamentu v súvislosti s prácou AAP, a o úplný spis vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 7. marca 2019. Parlament čiastočne vyhovel žiadostiam žalobcu o dokumenty a informácie.

Rozhodnutím zo 16. marca 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) generálny tajomník Parlamentu usúdil, že táto inštitúcia v rámci zamestnania AAP neoprávnene uhradila určitú sumu peňazí a že od žalobcu sa musí vymáhať vrátenie tejto sumy.³ Následne generálny riaditeľ financií Parlamentu vydal 31. marca 2021 oznámenie o dlhu, v ktorom nariadil vymáhanie vrátenia uvedenej sumy.

¹ Rozsudok zo 7. marca 2019, L/Parlament (T-59/17, EU:T:2019:140).

² Podľa článku 68 rozhodnutia predsedníctva Parlamentu z 19. mája a 9. júla 2008, ktorým sa uplatňujú vykonávacie pravidlá k štatútu poslancov Európskeho parlamentu (Ú. v. EÚ C 159, 2009, s. 1, ďalej len „VPS“).

³ Podľa článku 68 ods. 1 VPS.

Všeobecný súd, na ktorý bola podaná žaloba o neplatnosť napadnutého rozhodnutia, ktorej Všeobecný súd vyhovel, rozhodol o práve dlžníka dovoľávať sa porušenia zásady primeranej lehoty, pokiaľ mu inštitúcia zašle oznámenie o dlhu v lehote piatich rokov stanovenej finančným nariadením, opätovne potvrdil význam dodržiavania zásady práva byť vypočutý v konaniach o vymáhaní vrátenia výdavkov na asistenta poslanca, ktoré začal Parlament voči svojim členom, a napokon rozhodol o novej otázke práva dovoľávať sa na základe záruky práva byť vypočutý dôvodov verejného záujmu s cieľom dosiahnuť poskytnutie osobných údajov.

Posúdenie Všeobecným súdom

V prvom rade Všeobecný súd zamietol žalobný dôvod založený na porušení zásady dodržania primeranej lehoty z dôvodu, že Parlament údajne založil napadnuté rozhodnutie na údajoch veci L/Parlament, v ktorej bola podaná žaloba v apríli 2017.

V tejto súvislosti pripomenul, že článok 41 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie stanovuje zásadu dodržania primeranej lehoty, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou práva na riadnu správu vecí verejných, a že dodržanie primeranej lehoty sa vyžaduje vo všetkých prípadoch, keď pri chýbajúcej právnej úprave bránia zásady právnej istoty alebo ochrany legitímnej dôvery tomu, aby inštitúcie Únie a fyzické alebo právnické osoby konali bez akéhokoľvek časového obmedzenia. Pokiaľ administratíva naopak koná v lehote, ktorú jej ustanovenie právneho predpisu osobitne stanovuje, nemožno platne tvrdiť, že sú porušené požiadavky vyplývajúce z práva na vybavenie záležitosti v primeranej lehote.

Právna úprava uplatniteľná v prejednávanej veci⁴ na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy⁵ v súčasnosti stanovuje, že povolujujúci úradník pošle oznámenie o dlhu ihneď po stanovení výšky pohľadávky a najneskôr do piatich rokov od času, keď bola inštitúcia Únie za bežných okolností schopná nárokovať si svoju pohľadávku.

V prejednávanej veci teda nebolo pri posúdení lehoty, v ktorej bolo žalobcovi zaslané oznámenie o dlhu, dôvodné odvolávať sa na zásadu dodržania primeranej lehoty. Okrem toho Všeobecný súd uviedol, že na jednej strane bolo oznámenie o dlhu zaslané žalobcovi ihneď po stanovení pohľadávky v napadnutom rozhodnutí, a na druhej strane okamih, keď si Parlament mohol uplatniť svoju pohľadávku, sa zhoduje s podaním žaloby vo veci L/Parlament alebo s vyhlásením rozsudku v tejto poslednej uvedenej veci, a teda Parlament dodržal päťročnú lehotu stanovenú platným finančným nariadením.

V druhom rade Všeobecný súd vyhovel žalobnému dôvodu založenému na porušení práva byť vypočutý. Na úvod pripomenul, že právo každého byť vypočutý pred prijatím akéhokoľvek individuálneho opatrenia, ktoré by sa ho mohlo nepriaznivo dotýkať, zaručujú osobitne VPS,⁶ na základe ktorých je dotknutý poslanec vypočutý pred prijatím akéhokoľvek rozhodnutia v tejto

⁴ Článok 98 ods. 2 druhý pododsek nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ, a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 2018, s. 1).

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 2012, s. 1), a delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1268/2012 z 29. októbra 2012 o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 362, 2012, s. 1).

⁶ Článok 68 ods. 2 VPS.

oblasti. Toto právo byť vypočutý zaručuje každému možnosť účinne a efektívne oznámiť svoj názor v priebehu správneho konania, a to skôr, ako bude prijaté akékoľvek rozhodnutie, ktoré môže nepriaznivo ovplyvniť jeho záujmy.

V prejednávanej veci Všeobecný súd konštatoval, že viaceré žiadosti žalobcu o dokumenty a informácie adresované Parlamentu boli zamietnuté, s výnimkou dokumentov súvisiacich so skončením zmluvy s AAP.

Pripomenul, že v prípade pochybností o správnosti využívania výdavkov na asistenta poslanca vyplatených v prospech AAP prináleží poslancovi, aby preukázal, že tento AAP pracoval pre neho v súvislosti s jeho poslancovým mandátom počas celého obdobia, v priebehu ktorého boli tieto výdavky uhrádzané. Ak je poslanec vyzvaný, aby predložil tento dôkaz, musí v stanovenej lehote oznámiť Parlamentu informácie, ktoré má k dispozícii. Ak sa zdá, že sú relevantné iné informácie, môže na základe práva byť vypočutý požiadať o ich oznámenie inštitúcie, orgány a agentúry Únie, ktoré ich majú k dispozícii, pokiaľ sa týkajú údajov potrebných na to, aby mohol účinne a efektívne vyjadriť svoje pripomienky k zamýšľanému opatreniu na vymáhanie vrátenia. Parlament, ktorému bola takáto žiadosť doručená, nemôže bez porušenia práva byť vypočutý odmietnuť poskytnúť požadované údaje okrem prípadu, že by na podporu tohto odmietnutia uviedol dôvody, ktoré možno považovať za odôvodnené jednak vzhľadom na okolnosti danej veci a jednak vzhľadom na uplatniteľné pravidlá.

Všeobecný súd preto skúmal, či sú dôvody neoznámenia údajov požadovaných žalobcom, uvedené Parlamentom, opodstatnené.

Po prvé Všeobecný súd vylúčil dôvody uvedené Parlamentom na zamietnutie žiadosti žalobcu týkajúcej sa poskytnutia „všetkých e-mailov z rokov 2015, 2016 a 2019“ a korešpondencie, ktorú si žalobca vymenil s príslušnými oddeleniami Parlamentu v súvislosti s prácou AAP. Pripomenul, že každá inštitúcia organizuje svoju prácu v súlade s pravidlami, ktoré sa na ňu vzťahujú a ktoré môže prijať, a usúdil, že v prejednávanej veci mohol Parlament obmedziť dobu uchovávanía e-mailov poslancov, pričom im umožnil uložiť ich do osobných priečinkov. Určil však, či bola v prejednávanej veci táto politika vykonávaná tak, aby sa zaručilo dodržiavanie práva byť vypočutý.

Konštatoval pritom, že Parlament mal od začiatku roka 2016 vedomosť o konfliktnej situácii medzi žalobcom a AAP v súvislosti s tým, či AAP vykonával svoje činnosti pre žalobcu v súlade s pravidlami upravujúcimi činnosť asistenta poslanca. V dôsledku toho bolo od tohto okamihu potrebné, aby Parlament zabezpečil uchovávanie e-mailov spôsobilých preukázať presnú povahu činností AAP v priebehu postupu prepúšťania, a ak by tento postup viedol k iným súdnym alebo správnym konaniam, ako je konanie o vymáhaní vrátenia, bolo by to potrebné dovtedy, kým budú tieto ostatné konania prebiehať.

Okrem toho možnosť vykonávať osobnú archiváciu nemôže mať za následok oslobodenie Parlamentu od povinnosti zabezpečiť uchovávanie akéhokoľvek relevantného e-mailu na účely preukázania, že v súlade s pravidlami, ktoré si inštitúcia stanovila, AAP skutočne a výlučne vykonával svoje činnosti pre poslanca, ku ktorému bol pridelený, v priamej súvislosti s jeho mandátom. Dodal, že táto možnosť nemôže ani zbaviť Parlament povinnosti poskytnúť takto uchovávané e-maily, pokiaľ sa naň na základe práva byť vypočutý, ktoré má v právnom poriadku Únie zásadnú povahu, v tomto zmysle obráti dotknutý poslanec, voči ktorému sa tak ako v prejednávanej veci vedie postup vymáhania vrátenia z dôvodu neoprávneného použitia výdavkov na asistenta poslanca.

Po druhé Všeobecný súd vylúčil dôvody, ktoré uviedol Parlament na zamietnutie žiadosti týkajúcej sa „osobného spisu“ AAP (všetky dokumenty súvisiace s jeho prijatím do zamestnania a prácou), vrátane informácií o tom, koľkokrát sa žiadalo o ochranu Parlamentu týkajúcu sa tohto AAP a údajov o jeho prítomnosti, ktoré mohli byť získané z jeho prístupovej karty do Parlamentu.

Pokiaľ ide o dôvod založený na tom, že poskytnutie týchto údajov bolo v rozpore s nariadením o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov⁷, Všeobecný súd iste súhlasil s tým, že vzhľadom na to, že údaje požadované žalobcom mali slúžiť na jeho obhajobu v rámci postupu vymáhania vrátenia, nemožno ich považovať za „potrebne na splnenie úlohy vykonávanej vo verejnom záujme alebo pri výkone verejnej moci zverenej príjemcovi“⁸. Z toho istého dôvodu nemožno usúdiť, že poskytnutie uvedených údajov žalobcovi zodpovedalo „konkrétne účelu vo verejnom záujme“⁹.

Všeobecný súd však uviedol, že žiadosť o vyjadrenie, ktorú zaslal Parlament žalobcovi, aby mu umožnil uplatniť jeho právo byť vypočutý, bola v prejednávanej veci založená na podkladoch, ktoré mala táto inštitúcia k dispozícii, no ktoré žalobca prípadne nepoznal, alebo na podkladoch, o ktorých žalobca vedel, keď bol nadriadeným AAP, ale ktoré už nemal k dispozícii.

Vzhľadom na význam, ktorý sa priznáva právu byť vypočutý v právnom poriadku Únie, okolnosť, že takéto podklady sa môžu nachádzať v „osobnom spise“ AAP, nemôže sama osebe brániť poskytnutiu týchto podkladov žalobcovi, aby sa mu tak umožnilo užitočne a účinne formulovať svoje pripomienky v rámci výkonu uvedeného práva.

Právo na ochranu osobných údajov totiž nie je absolútnym právom, ale musí sa posudzovať vo vzťahu k jeho funkcii v spoločnosti a musí sa z tohto dôvodu vyvažovať s inými základnými právami v rámci postupu priznávajúceho každému z dotknutých práv miesto, ktoré mu prináleží vzhľadom na skutkové okolnosti danej veci v právnom poriadku Únie v súlade so zásadou proporcionality. Potrebu zabezpečiť takéto vyváženie medzi právom na ochranu osobných údajov a ostatnými základnými právami uznanými v tomto právnom poriadku zdôraznil normotvorca Únie v nariadení o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov¹⁰, ktorého je nariadenie o ochrane osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie ekvivalentom.

Súdny dvor z toho vyvodil, že nemožno pripustiť, aby Parlament mohol vyzvať žalobcu, aby sa užitočne a účinne vyjadril k podkladom prípadne obsiahnutým v spise AAP bez toho, aby, ako je to v prejednávanej veci, poskytol žalobcovi prístup k týmto podkladom po vyvážení na jednej strane záujmu tohto AAP na tom, aby údaje, ktoré sa ho týkajú, neboli poskytnuté tretím osobám, a na druhej strane záujmu žalobcu užitočne a účinne predložiť svoje pripomienky v rámci konania o vymáhaní vrátenia, ktoré bolo voči nemu začaté.

⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 2018, s. 39).

⁸ V zmysle článku 9 ods. 1 písm. a) nariadenia 2018/1725.

⁹ V zmysle článku 9 ods. 1 písm. b) nariadenia 2018/1725.

¹⁰ Odôvodnenie 4 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov) (Ú. v. EÚ L 119, 2016, s. 1).

Pokiaľ ide o dôvod založený na tom, že poskytnutie týchto údajov bolo v rozpore s ustanoveniami Služobného poriadku úradníkov Európskej únie o osobných spisoch úradníkov a zamestnancov¹¹ uplatniteľného na asistentov poslancov, Všeobecný súd konštatoval, že dôvernosť predmetných dokumentov nemožno uplatniť voči žalobcovi, ktorý je napokon autorom niektorých dotknutých dokumentov ako nadriadený AAP, a to v rozsahu potrebnom na výkon práva žalobcu byť vypočutý.

Napokon po tretie Všeobecný súd vylúčil dôvody, ktoré Parlament uviedol na zamietnutie žiadosti žalobcu týkajúcej sa spisu vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 7. marca 2019. Pokiaľ totiž ide o skutočnosť, že Všeobecný súd priznal AAP v konaní, v ktorom bol vydaný uvedený rozsudok, anonymitu, Všeobecný súd pripomenul, že anonymita je zameraná na vynechanie mena účastníka konania alebo mena iných osôb uvedených v rámci dotknutého konania alebo iných údajov v dokumentoch súvisiacich s vecou, ku ktorým má verejnosť prístup. Anonymita priznaná Všeobecným súdom sa naopak netýka dôvernosti dôkazov založených do spisu uvedeného konania mimo tohto spisu v rámci vzťahov medzi účastníkmi konania a tretími osobami. V dôsledku toho rozhodnutie Všeobecného súdu o anonymite nezakazovalo Parlamentu poskytnúť žalobcovi dokumenty týkajúce sa rozsudku zo 7. marca 2019, ktoré mohli byť relevantné na účely výkonu práva žalobcu byť vypočutý.

¹¹ Článok 26 nariadenia Rady č. 31 (EHS) a 11 (ESAE), ktorým sa stanovuje Služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskeho hospodárskeho spoločenstva a Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, v znení zmien.